

Postanowienie z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05

Wykazanie w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe (art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.) polega na ujawnieniu i przedstawieniu tej okoliczności w sposób wyczerpujący i niebudzący wątpliwości oraz na dowiedzeniu jej istnienia i przekonywającym uzasadnieniu.

Sędzia SN Jacek Gudowski

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego "M." Jadwiga B. i Witold K. sp. j. w G. przeciwko "H." sp. z o.o. w W. o zobowiązanie do naprawy dzieła lub zapłatę, na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 stycznia 2006 r., na skutek skargi pozwanej o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 10 sierpnia 2005 r.

odrzucił skargę.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 25 stycznia 2005 r. Sąd Okręgowy w Krakowie nakazał pozwanemu „H.”, spółce z o.o., dokonać naprawy pionowego kolektora gruntowego albo zapłacić na rzecz powoda Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego „M.” – Jadwiga B., Witold K., spółka jawna w G. kwotę 62 220 zł, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił.

Wyrok Sądu Okręgowego pozwana zaskarżyła apelacją, która została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 10 sierpnia 2005 r.

Orzeczenia Sądu Okręgowego oraz Apelacyjnego pozwana zaskarżyła skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, ustanowiona ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98), powinna zawierać – obok oznaczenia orzeczenia, od którego została wniesiona, przytoczenia jej podstaw oraz ich uzasadnienia i wniosku o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem – także wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy oraz wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe.

Wymagania te mają charakter konstrukcyjny i powinny być spełnione w sposób kumulatywny, w związku z czym skarga niespełniająca któregokolwiek z nich dotknięta jest tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych i podlega odrzuceniu *a limine*.

Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę, że każde wymaganie przewidziane w art. 424⁵ § 1 k.p.c. ma charakter samoistny, powinno być zatem spełnione samodzielnie, niezależnie od innych wymagań. Przepis ten wyraźnie odróżnia podstawy skargi od wskazania przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, zatem skarga musi zawierać każdy z tych elementów przedstawiony odrębnie (postanowienia z dnia 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05 oraz z dnia 18 stycznia 2006 r., III CNP 21/05, nie publ.).

Należy podkreślić, że postawienie przez prawodawcę jako dwu odrębnych wymagań przytoczenia podstaw i ich uzasadnienia oraz wskazania przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, było zabiegiem w pełni świadomym i uzasadnionym. Po pierwsze, trzeba pamiętać, że instytucja skargi, o której mowa, została ustanowiona w celu stworzenia możliwości realizacji uprawnień wypływających z art. 417¹ § 2 k.c., zagwarantowanych w art. 77 ust. 1 Konstytucji, przewidującym odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez niezgodne z prawem działania przy wykonywaniu władzy publicznej. Jest w tej sytuacji oczywiste, że niezgodność z prawem uzasadniająca odpowiedzialność Skarbu Państwa musi być – już na etapie wnoszenia skargi – jasno określona przez wskazanie przepisu, z którym skarżone orzeczenie jest niezgodne. Po drugie, same wady postępowania poprzedzającego wydanie skarżonego orzeczenia, wytykane w ramach podstaw, nie zawsze powodują niezgodność orzeczenia z prawem (por. art.

424⁴ k.p.c.), a jeśli nawet tak się dzieje, to przepisy wskazane jako naruszone w ramach podstaw nie muszą być – i często nie są – tożsame z przepisami (przepisem), z którym orzeczenie jest niezgodne. Z tych przyczyn, zważywszy także na względy czysto normatywne, tj. na konstrukcję art. 424⁵ k.p.c., należy przyjąć, że nie stanowi spełnienia wymagania przewidzianego w art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c. odwołanie się do podstaw skargi lub ich uzasadnienia. W skardze strony pozwanej powołano obie podstawy z uzasadnieniem, ale nie wskazano przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, należało zatem uznać, że skarga ta nie spełnia omawianego wymagania.

Skarga dotknięta jest także innymi wadami. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że przewidziany w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. obowiązek uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody polega na złożeniu przez skarżącego oświadczenia, że szkoda wystąpiła – ze wskazaniem jej rodzaju i rozmiaru – oraz uwiarygodnienie tego oświadczenia przez powołanie i przedstawienie dowodów (uzasadnienie postanowienia z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 16 oraz postanowienie dnia 13 grudnia 2005 r., I CNP 28/05, nie publ.; por. także art. 243 k.p.c.). Skarżąca nie wypełniła tego obowiązku, gdyż ograniczyła się jedynie do stwierdzenia, że przez wydanie zaskarżonych orzeczeń została jej wyrządzona szkoda w postaci konieczności ponownego wykonania robót albo zapłacenia ich równowartości na rzecz powódki. Pozwana nie wskazała w skardze żadnych dowodów świadczących o powstaniu szkody i o jej rozmiarach, a powołanie się na wynikający z orzeczeń sądowych obowiązek naprawienia urządzeń albo zapłaty równowartości naprawy nie może być uznane ani za szkodę, ani za spełnienie wymagania, o którym mowa.

Skarżąca nie wykazała również, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. W tym zakresie Sąd Najwyższy przyjął, że wymaganie przewidziane w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. jest spełnione, gdy skarżący przeprowadzi wywód, z którego wynika, iż ani skarga kasacyjna, ani skarga o wznowienie postępowania nie są w sprawie dopuszczalne albo z innych przyczyn nie mogą zostać skutecznie wniesione (postanowienia z dnia 17 sierpnia 2005 r., I CNP 5/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 17, z dnia 13 grudnia 2005 r., I CNP 28/05, oraz z dnia 16 grudnia 2005 r., I CNP 37/05, nie publ.). Uzupełniając to stanowisko, które Sąd Najwyższy w obecnym składzie podziela, należy dodać, że środkami umożliwiającymi wzruszenie zaskarżonego orzeczenia

mogą być – oprócz wymienionych – także inne narzędzia procesowe (np. powództwo przeciwegzekucyjne lub specjalne środki funkcjonujące w postępowaniu nieprocesowym), a wskazany przez Sąd Najwyższy wywód jest zbędny, gdy skarżący dołączy do skargi odpisy orzeczeń dowodzących, że uruchomienie innych środków procesowych okazało się nieskuteczne (np. odpis prawomocnego postanowienia o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania). Tak czy inaczej, należy pamiętać, że zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., skarżący musi „wykazać” (a więc nie „wskazać”, „przytoczyć” czy „uwiarygodnić”), iż wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Musi więc ujawnić i przedstawić w skardze tę okoliczność w sposób wyczerpujący i niebudzący wątpliwości oraz dowieść jej istnienia i przekonująco uzasadnić.

Ustawodawca postawił to wymaganie wychodząc z trafnego, a nawet oczywistego założenia, że odpowiedzialność Skarbu Państwa przewidziana w art. 77 Konstytucji i art. 417¹ § 2 k.c., oparta na skardze unormowanej w art. 424¹ k.p.c., mającej charakter nadzwyczajnego środka prawnego, może wchodzić w grę tylko wtedy, gdy strona poszkodowana uczyniła wszystko, aby nie dopuścić do powstania szkody. Inaczej mówiąc, obowiązkiem strony (obywatela) jest wykorzystanie wszystkich istniejących narzędzi procesowych i dopiero ich bezskuteczność lub brak może – w wypadku wystąpienia szkody – uzasadniać odpowiedzialność państwa (por. uzasadnienie projektu rządowego, druk sejmowy nr 2696, IV kadencja). Jest więc oczywiste, że strona, wnosząc skargę, musi wykazać, iż z wszystkich innych narzędzi skorzystała lub że są one dla niej – w konkretnej sytuacji – niedostępne.

W sprawie niniejszej skarżąca poprzestała na stwierdzeniu, że wzruszenie zaskarżonych orzeczeń za pomocą innych środków prawnych nie było i nadal nie jest możliwe, gdyż ze względu na niską wartość przedmiotu zaskarżenia, tj. „poniżej 100 000 zł, względnie też poniżej 75 000 zł” w sprawie nie przysługuje skarga kasacyjna. Okoliczność powołana przez pozwaną nie może więc być uznana za spełnienie wymagania przewidzianego w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).